

ØKONOMI

I SAMARBEJDE MED FINANCIAL TIMES

Duer ikke, Straarup

Danske Banks topchef bliver ydmyget af en svensk milliardær, der vil have bedre styr på banken. Side 8 og 14

Pensionspenge i etisk minefelt

Socialrådgivere og jordemødre skal tjene til pensionen ved køb af landbrugsjord i Afrika. Det kan fordrive fattige bønder, advarer eksperter.

NIELS FISTRUP
OG FARZAM ABOLHOSSEINI

Pensionskasserne PKA og PensionDanmark er på vej ind i et regulært minefelt med beslutningen om at investere sammenlagt en milliard kroner i afrikansk landbrug.

Sådan lyder advarslen fra flere eksperter, der peger på, at danske pensionsopsparende gennem de opsigtsvækkende investeringer risikerer at være med til at fratage fattige afrikanske landfamilier deres levegrundlag.

»Vi ser ofte, at udenlandske investorer køber jord, og at de lokale jordbrugere, der tit ikke har formel ret til jorden og derfor ikke er beskyttet af domstolene, fordrives og mister deres levegrundlag,« siger Oliver De Schutter, professor i menneskerettigheder på universitetet i Louvain og FN's toprådgiver på den globale udvikling på landbrugs- og fødevarerområdet.

De danske investeringer er stadig kun på tegnebrættet, men en lang række tilsvarende projekter har haft alvorlige konsekvenser for lokalbefolkningen, påpeger eksperterne.

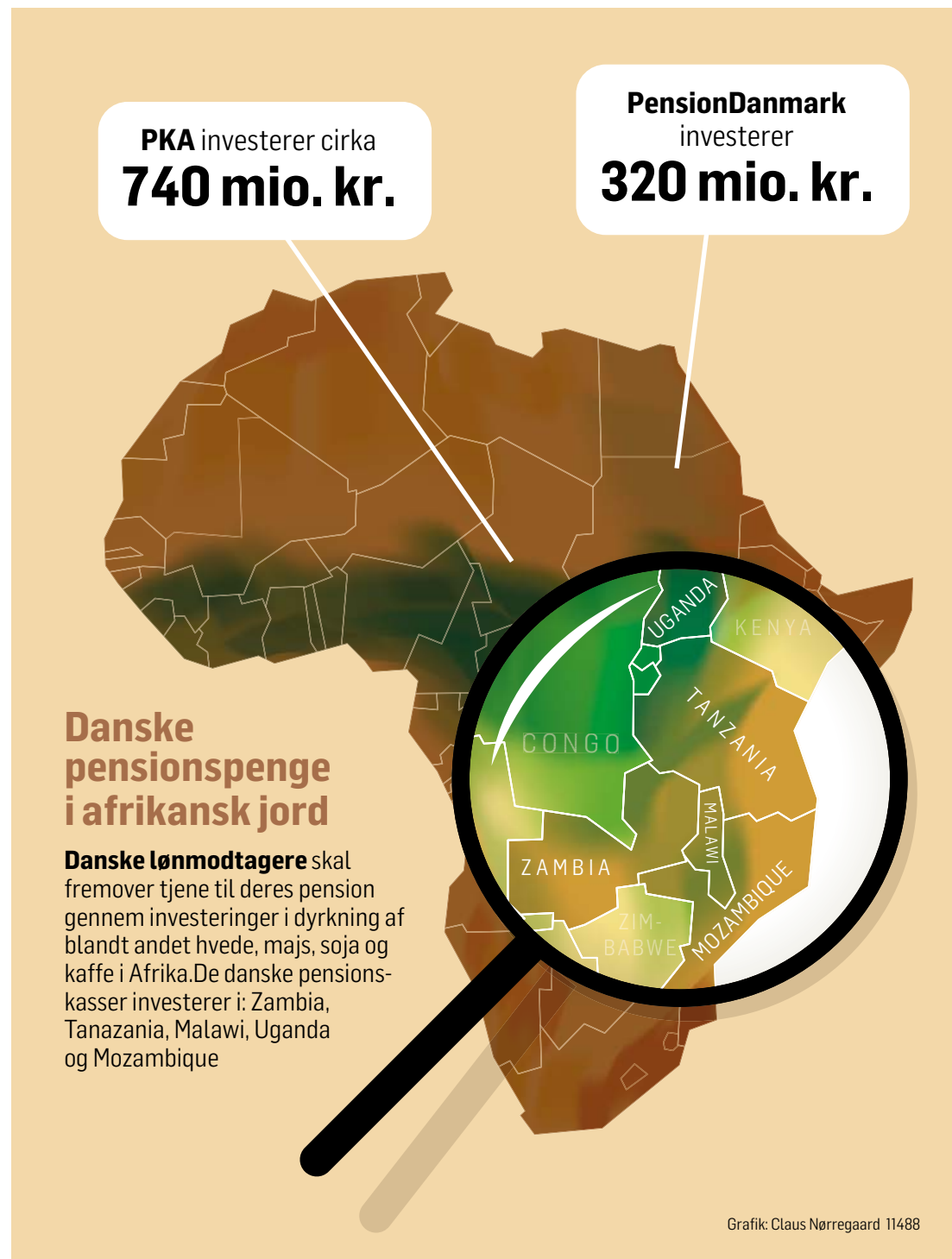
I nogle tilfælde berettes der om helt op til 20.000 fordrevne på en gang som følge af udenlandske investorer overtagelse af landområder i blandt andet Sydsudan, Etiopien og Tanzania.

»Det er et minefelt. Umiddelbart er der nogle fordele ved udviklingen, men der er også omkostninger,« siger Thorkil Casse, lektor ved Institut for Samfund og Globalisering på RUC.

Afrikas jord er blevet attraktiv

Afrika forventes at blive den næste store vækstregion, og med befolkningstilvækst og kraftigt stigende fødevarerpriser har kontinentets frugtbare og billige landbrugsjord udviklet sig til et attraktivt investeringsobjekt.

Siden finanskrisen begyndte i 2008, er 80 millioner hektar afrikansk landbrugs-

jord - et område svarende til nitten gange Danmarks areal - blevet opkøbt eller leaset af udenlandske investorer.

Udviklingen åbner ifølge Thorkil Casse for en effektivisering af det uproduktive afrikanske smålandbrug, men risiciene

ved opkøbene er faren for at fratage de fattige deres jord.

»Ofte er rettigheden til jorden ikke særlig afklaret i Afrika, hvorfor investorerne i mange tilfælde gør det, at man tager fat i de lokale myndigheder og siger: »Her har

I nogle penge, kan vi leje noget jord?«. Og så flytter myndighederne de lokale bønder,« siger Thorkil Casse.

Ifølge PensionDanmark og PKA vil pensionskronerne blive investeret i landbrugsjord og blandt andet dyrkning af hvede og majs i Zambia, Tanzania, Malawi, Uganda og Mozambique.

PensionDanmark har bl.a. medlemmer inden for 3F's område, PKA's især inden for social- og sundhedssektoren.

Pensionskasser: Vi har styr på det Pensionskasserne afviser, at de danske investeringer, der foretages via kapitalfonden Silverland Fund, vil være med til at fordrive lokalbefolkningen fra deres jord. »Det er vores meget klare politik, at de jordkøb, der gennemføres, skal være juridisk og etisk korrekte,« siger Torben Møger Pedersen, direktør i PensionDanmark.

Men en ting er, at I har en høj etik. Hvordan sikrer I konkret, at der ikke sker f.eks. fordrivelser?

»Før vi sagde ja til Silverland, foretog vi en meget grundig vurdering af det team, der skal stå for de her ting. Vi føler os tryk ved dem, men vil selvfølgelig have fokus på det her ved den løbende rapportering,« siger Torben Møger Pedersen.

Forsikringerne beroliger dog ikke Anders Riel Müller, ph.d.-studerende på Dansk Institut for Internationale Studier og RUC. Ifølge Anders Riel Müller bør der være en uafhængig tredjepart, der verificerer, at jordopkøbene foregår korrekt, og at eventuelle lokale jordbrugere kompenseres ordentligt.

»Der er mange eksempler på, at de her jordopkøb i Afrika ikke foregår korrekt og etisk. Det er senest blandt andet blevet påpeget i en rapport fra Verdensbanken, der kom sidste år,« siger han.

Ifølge Gary Vaughan-Smith, ledende partner i Silverland, er planen udelukkende at lease landbrugsjord, der ejes af store kommercielle farme, hvor der ikke er fare for, at småbønder mister deres jord.

»Vi har ingen planer om at lease jord fra regeringerne eller være med til at fordrive folk,« siger han.

niels.fastrup@pol.dk
farzam.abolhosseini@pol.dk

Kapitalfond vil hjælpe småbønder
Side 9

Hvordan har du investeret din pension?

Investér i nogle af verdens bedste aktiefonde

Ring til vores rådgivere på 70 10 40 01 eller gå ind på www.skagenfondene.dk

Kunsten at anvende sund fornuft

